

Наталія Вернігорова
аспірантка III року навчання
Інженер I категорії
ДУ «Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень НАН України»
e-mail: natalivern93@gmail.com

ПРОБЛЕМАТИКА ПІСЛЯВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ І РОЗВИТКУ МІСЬКИХ ПАРКІВ ЧЕРНІГОВА

З метою збереження та підвищення популярності Чернігова для населення, повернення бізнесу і залучення нових інвесторів після воєнних подій 2022 року, необхідно підвищити привабливість міста, зберегти культурні і природні багатства. Одним із рушійних факторів залучення інвестицій та економічного підйому може стати розвиток привабливих громадських просторів, парків та скверів, які приваблюють мешканців і гостей міста. Сфера відпочинку і культури здатна залучити громадян до економічних відносин і сприяти розвитку прилеглих районів. Тому під час післявоєнного відновлення міста важливо втілювати проекти, що сприяють новим перспективам економічного та соціального розвитку.

In order to preserve and increase the popularity of Chernihiv for the population, return business and attract new investors after the military events of 2022, it is necessary to increase the attractiveness of the city, preserve cultural and natural resources. One of the drivers of attracting investment and economic growth can be the development of attractive public spaces, parks and squares that attract residents and visitors. The sphere of recreation and culture is able to attract citizens to economic relations and promote the development of surrounding areas. Therefore, during the post-war reconstruction of the city it is important to implement projects that contribute to new prospects for economic and social development.

На тлі військових подій та значних руйнувань критичної інфраструктури, збитків зазнав і громадський простір міст – парки, сквери і зелені зони суспільного призначення. Окрім фізичних руйнувань в містах активних бойових подій, основних збитків, на наш погляд, може понести фінансова сфера організаційно-економічного устрою паркового господарства. Брак коштів передбачуваний через необхідність відновлення критичних об'єктів інфраструктури. Втім, об'єкти озеленення вкрай важливі для комфорту жителів міст, тому попри складну економічну ситуацію, необхідно приділити увагу створенню сучасних парків, з широким спектром рекреаційних, оздоровчих та культурних послуг. Тому завданням нашого дослідження було проведення оглядового аналізу руйнувань парків постраждалих міст, їх потреб напередодні повномасштабної війни 2022 року, та перспектив подальшого розвитку.

Слід одразу зазначити, що інформації стосовно саме зелених насаджень у зруйнованих містах дуже обмаль. З метою якісного відновлення екосистем парків варто проводити їх комплексну оцінку, яка включає моніторинг стану природного середовища парків, оцінку руйнувань інфраструктури, оцінку необхідних видатків і їх можливі джерела надходжень.

Розглянемо деякі проблеми парків, які можна спрогнозувати вже зараз. Так, за попередніми даними мера Чернігова, Владислава Атрошенко, місто зруйновано на 70 % [1]. В той же час за даними адміністрацій парків, дані об'єкти озеленення не постраждали [2]. Отже у випадку з парками Чернігова, на найближчі роки можна передбачити переважно шкоду фінансовій системі їх забезпечення. Але тут варто підкреслити економічне значення розбудови зеленої інфраструктури саме для Чернігова. Відомо, що в 2019 році існував проєкт щодо реконструкції Центрального парку Чернігова, з метою його перетворення на містоутворюючий об'єкт, залучення туристів та пожвавлення місцевого бізнесу. Інформація щодо його втілення відсутня, але створення рекреаційного та культурного об'єкту має стратегічне значення для економіки Чернігова. Місто зазнає економічного піднесення за умови залучення туристів, підвищення популярності регіону [3].

В серпні 2021 року Чернігівським КП «Зеленбуд» було представлено Проєкт програми розвитку озеленення міста Чернігова на 2021-2025 роки, який передбачає впровадження сучасних практик озеленення і догляду, створення електронного реєстру дерев, створення нових бульварів та скверів. Програма є найкращим варіантом з можливих для сфери озеленення міста. Станом на 2021 рік втілення проєкту потребувало більше 2,5 млрд. гривень, що було зависокою сумою і на той час. Передбачалось, що в першу чергу втілюватимуть найактуальніші складові даного проєкту [4]. Нажаль, рівень сьогоднішніх руйнувань залишає мало сподівань на втілення проєкту. За попередньою оцінкою міського голови, збитки складають десятки мільярдів гривень [5]. Тому вважаємо за необхідне пошуку додаткових, зовнішніх дотацій, які будуть спрямовані саме на розвиток об'єктів суспільного простору, зелених зон та культурної спадщини.

Чернігів є одним з найстаріших міст України, з багатою історією. Чернігівщина має найбільший відсоток природних заповідних територій серед областей [2]. Тому вважаємо за необхідне підключення грантових дотацій до відновлення славетного краю, побудови привабливих міських зелених зон які сприятимуть економічному зростанню регіону. Для України шанси на отримання грантових коштів зросли після набуття чинності Угоди про асоціацію з ЄС. Серед перспективних програм, що відкриті для співпраці, можна виділити наступні: «Горизонт 2020»; Erasmus+; COSME; Креативна Європа; LIFE; Pericles 2020; [6], програма «Горизонт Європа» на період 2021 – 2027 рр., яка включає такі актуальні напрямки як: «адаптація до кліматичних змін, в тому числі соціальні перетворення» та «кліматично нейтральні і розумні міста» [7]. Основна проблема, з якою часто стикаються підприємства та організації, які мають намір отримати грантову підтримку на втілення проєктів, є процедура підготовки та подання документів. Від подачі та висвітлення основної ідеї проєкту та його цінності залежать результати проходження конкурсу. Тому можна рекомендувати створення волонтерської платформи у Чернігові, яка б допомагала підприємствам та організаціям, в тому числі комунальному сектору, у підготовці документації щодо подачі проєктів на грантову підтримку.

Отже з метою підвищення перспектив економічного розвитку міста, вважаємо за необхідне продовжувати підтримку парків з втіленням сучасних прийомів озеленення та

вдосконалення культурного простору міста. Основними етапами у створенні конкурентоспроможних проєктів щодо вдосконалення зеленого простору міста можуть стати наступні:

- Ознайомлення з основними напрямками перелічених вище міжнародних партнерських програм, та вибір найбільш привабливих для втілення актуальних ідей проєкту;
- Підготовка проєкту, який показує тісний зв'язок мети проєкту з головними ідеями напрямку, за яким плануєте подавати заявку до грантової програми;
- Співпраця з волонтерською платформою щодо оформлення і подачі документів.

Література

1. Чернігів зруйновано на 70 %, — мер Атрошенко. *sensor.net*. URL: https://sensor.net/ua/news/3331125/chernigiv_zruynovano_na_70_mer_atroshenko. 4 квітня 2022.
2. На Чернігівщині рахуватимуть збитки, завдані екосистемі. Чернігівська обласна військова адміністрація. URL: <https://cg.gov.ua/index.php?id=454133&tp=page>
3. Центральний парк Чернігова може перетворитися на містоутворюючий об'єкт. Офіційний веб-портал Чернігівської міської ради. URL: <https://chernigiv-rada.gov.ua/news/id-34916/>
4. «Зеленбуд» представив концепцію озеленення Чернігова. URL: <https://zelenbud.cn.ua/novyny/zelenbud-predstavyyv-konczepczyu-ozelenennya-chernigova/>
5. «Міста, зруйновані війною. Чернігів». Офіційний веб-портал Чернігівської міської ради. URL: <https://chernigiv-rada.gov.ua/news/id-52925/>
6. ЧЕРЕЗ ГРАНТ ДО РОЗВИТКУ. Будуй своє. URL: <https://buduysvoe.com/publications/chez-grant-do-rozvytku>
7. Програма ЄС "Горизонт Європа" стартувала. Офіційний сайт Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського". URL: <https://kpi.ua/2021-kr5-icd>

Дмитро Гладких,

*доктор економічних наук, доцент,
провідний науковий співробітник відділу координації бюджетно-податкової
та грошово-кредитної політики Відділення глобальної економіки
і міжнародних фінансів НДФІ ДННУ «Академія фінансового управління»
dgladkikh@ukr.net*

УЧАСТЬ ДЕРЖАВНИХ БАНКІВ У ПРОГРАМІ «ДОСТУПНІ КРЕДИТИ 5-7-9%»: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Державні банки беруть активну участь у реалізації Державної програми «Доступні кредити 5-7-9%». Більш активній участі державних банків у кредитуванні позичальників у межах Програми перешкоджає негативна динаміка якості кредитного портфеля та зниження рівня фінансової інклюзії, що проявляється у відсутності фізичного доступу клієнтів до значної